

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ กรณีนายสารินทร์ สะอืดี้ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

คณะกรรมการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ กรณีนายสารินทร์ สะอืดี้ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า

นายสารินทร์ สะอืดี้ ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ วรรคหนึ่ง (๖) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีรายได้ตามประกาศดังกล่าวมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

ผู้ร้องได้ตรวจสอบ พบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวัน จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๔ ฉบับ โดยหนังสือฉบับที่ ๑ ได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และหนังสืออีก ๓ ฉบับ จัดส่งเป็นจดหมายตอบรับถึงนายสารินทร์ สะอืดี้ ผู้ถูกร้อง ตามภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า มีผู้รับแทน

นอกจากนี้ ผู้ร้องได้ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ซึ่งเป็นพยานเอกสารรวม ๔ รายการ บันทึกคำให้การของผู้ถูกร้อง (ผู้ถูกร้อง) และบันทึกคำให้การของพยานบุคคลที่ให้การต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวม ๑๑ คน ประกอบกับผู้ถูกร้องและพยานได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ในชั้นสอบสวน

ผู้ร้องได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ และมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ จึงเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ ดังนี้

๑) ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอืด ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง

๒) ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดให้ นายสารินทร์ สะอืด ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชี ฯ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

๒. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง แล้วรับคำร้องไว้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ แต่มิได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในกำหนดเวลา และมีได้แจ้งเหตุต่อผู้ร้อง ผู้ร้องจึงมีหนังสือแจ้งไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาและผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๔ ฉบับ แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ยื่นบัญชี ฯ หรือชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลแต่อย่างใด ผู้ถูกร้องอ้างว่า เหตุไม่ยื่นบัญชี ฯ เพราะเข้าใจคลาดเคลื่อนและเข้าใจผิดว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. คือ หนึ่งร้อยล้านบาท แต่จากพยานหลักฐานของผู้ร้องรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่างค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปี ๒๕๔๒ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย แต่ไม่ยื่นแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ผู้ถูกร้องอ้างความเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เมื่อได้รับหนังสือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านข้อความให้ละเอียด ส่วนหนังสือของสำนักงานผู้ร้องที่ส่งมานั้นก็เข้าใจว่าเป็นการเตือนผู้ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยทั่ว ๆ ไปไม่ได้เจาะจงเฉพาะผู้ถูกร้อง และอ้างว่ามีปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเรื่องหนี้สิน จนไม่สนใจที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมนั้น เป็นข้อแก้ตัวที่รับฟังไม่ได้

มีประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกร้องจะถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับตั้งแต่เมื่อใด

ปัญหานี้ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ไว้ว่า การพ้นจากตำแหน่งในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ วรรคหนึ่ง กรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังดำรงตำแหน่งอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ฯ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๙๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่นหรือวันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำความผิด เมื่อผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งอยู่ จึงต้องให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓

๓. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิตี ผู้ถูกร้อง
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๙๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม
๒๕๕๓

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร
นายปรีชา เฉลิมวณิชช์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ
นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
นางเสาวนีย์ อัครโรจน์ และนายอูระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๖๓ ก วันที่ ๔
ตุลาคม ๒๕๕๗

ย่อโดย นางจริยา อัครรักษ์
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ ๙